

Kitabu cha Danieli – Nambari Sitini na Mbili

*Kufumura Mabwe ya Mtengo a Muono wa Uprofita wa William Miller:
Kusanthula Mwakuzama kwa Kusiyana kwa Chiadventisti ndi “Kuwala
Kwakukulu” ndi Kuyitanidwa Kobwerera ku Maziko Oona*

Jeff Pippenger
2024-01-26

Zvishongo zvehope dzaWilliam Miller zvichapenya kakapetwa kagumi kupfuura zvazvakapenya munhorondo yavaMillerite. Kunzwisisa kwevaMillerite pamusoro peruzivo rwakawedzerwa munguva yenhoroondo yavo kwakanga kwakarurama, asi kusina kukwana. Kana kunzwisisa kwavo kwaiswa munzvimbo yenhoroondo yakanyatsojeka, kunoratidza zvazvinoreva zvakakomba zvikuru, nokuti hakungowedzeri chete chokwadi chechiporofita chinomiririrwa nezvishongo izvozvo, asiwo kunoburitsa muyedzo wemhandara gumi wamazuva okupedzisira. Kunzwisisa kwevaMillerite kunomiririrwa pamachati maviri evapayona (1843 na1850). Machati ose ari maviri akanga ari kuzadzikiswa kwamatafura akaporofitwa muchitsauko chechipiri chaHabhakuki, uye chokwadi chokuti machati acho akanga ari kuzadzikiswa kwaHabhakuki, uyewo kuti izvozvo zvokwadi chaizvo ndizvo zvakanga zviru zvokwadi dzepasi dzakavambwa paAdventism, zvakaratidzwa saizvozvo neMweya weChiporofita.

Kumvetsetsa kwa zina mwa zowonadi zoyambirira kunawonjezedwa mu ulemerero pamene a Millerite anatsogoleredwa kulowa m’kumvetsetsa kwa malo opatulika akumwamba ndi zowonadi zogwirizana ndi malo opatulika amenewo, pambuyo pa kukhumudwitsidwa kwakukulu kwa pa 22 October, 1844. Koma kusintha kwa Adventism kulowa mu chikhalidwe cha Laodikaya mu 1856, ndi kukana kwawo kotsiriza kwa “nthawi zisanu ndi ziwiri” mu 1863, kunawatsogolera kulowa m’chipululu cha Laodikaya. Palibe chowonadi chofunika kwambiri chimene chinatulutsidwa kudzera mu Adventism kuyambira m’ma 1850. Ngati mukukaikira mawu amenewo, sonyezani chifukwa chake ali olakwika.

Millerite-va vaive vakarurama pakunzwisisa kwaDhanieri chitsauko 2, asi kunzwisisa kwavo kwakanga kwakaganhurirwa. Adventism haina kumbopfuurira mberi kupfuura kunzwisisa kweMillerite. Nhasi uno umambo hwise husere hunomiririrwa muna Dhanieri chitsauko 2 hunogona kuonekwa, sezvinogonawo kuonekwa chiratidzo chaDhanieri achinyengetera kuti anzwisise chakavanzika chehope dzaNebhukadhinezari. Chakavanzika ichocho chinomiririra chakavanzika chokupedzisira choupofita, (vaporofita vose vari kuratidza mazuva okupedzisira), uye chakavanzika chokupedzisira choupofita ndicho chinonzi naJohani Zvakazarurwa zvaJesu Kristu. Chakavanzika ichocho chinosunungurwa chisimbiso kana “nguva yava pedyo,” nguva yokuvharwa kwemukana wokuyedzwa isati yasvika, uye chakavanzika ichocho chava kusunungurwa chisimbiso zvino, kune avo vanosarudza kuona.

Kuzwisisa kwa Wamillerite kuhusu “cha misi yose” mu buku la Daniele kwazindikirika na msindzo kuti nkhwakulungama, kweni pofika mu 1901, Chiadventisti chayamba njira yakukana unenesko wakwamba uwu wa pa maziko, ndipo pofika mu ma 1930’s Chiadventisti chikawereraso

ku kaonero kakale ka Chiprotestanti, kakene kakuti “cha misi yose” chikwimira mbali yinyake ya uteŵeti wa Khristu mu malo ghakupatulika. Kaonero ako ka Satana, Mzimu wa Ulosi ukuti, kakafuma kwa “ŵangelo awo ŵakachimbizgika kuchanya.” Muhanya uno kaonero kakulondola ka Wamillerite ka “cha misi yose,” kakuwoneka kuti nkhasoŵe yayi waka chisimbo cha upagani, kweni chomenechomene chisimbo cha kupanduka kwa Chiadventisti, uko kukwiza kupuluskika kwakofya pa awo ŵakutemwa yayi unenesko.

VaMilleri vakatungamirirwa kuzuva chairo rokupera kwemakore zviuru zviviri nezana zvitatu, uye chiAdventism pakarepo mushure meKusuwa Kukuru chakaziva chiedza chakawedzerwa chakanga chakabatana nechiporofita ichocho; asi nokuramba kwavo “nguva nomwe,” kubva muna 1856 kusvikira muna 1863, uye kunyange kusvikira nanhasi chaiyo, havana kuona chiedza chinopfuurira mberi kubva padzidziso yavanoti ndiyo mbiru yavo huru nenheyo. Nhasi “nguva nomwe” dzinogona kuonekwa, (navo vanoda kuona), sedzakabatana zvakanga nenguva imwe neimwe yechiporofita chemakore zviuru zviviri nezana zvitatu.

Makore makumi mana nepfumbamwe okutanga anomirira kutenderera kwokuti nyika izorore mugore rechinomwe rimwe nerimwe, kunodzokororwa kanomwe. Makore mazana mana namakumi mapfumbamwe haangomiriri nguva yokuedzwa kweIsraeri yekare bedzi, asiwo anoratidza kuti kwaizopfuura makore mangani okupandukira murayiro wokubvumira nyika kuti izorore, kuti kuunganidzwe hwerengedzo hwamakore makumi manomwe ayo nyika yakadzivirirwa kuzorora (iyo iri nguva yokutapwa nokuda kwokupandukira ikoko chaiko). Vhiki rakasimbiswa naKristu sesungano rakarongwa nemakore matatu nehafu kusvika pamuchinjikwa, nemakore matatu nehafu mushure memuchinjikwa. Muvhiki iroro Kristu akanga achiunganidza vanhu vose, nokuti akati, kana akakwidzwa kumusoro, achaunganidza vanhu vose.

Zvino ndiko kutongwa kwenyika ino; zvino muchinda wenyika ino achadzingirwa kunze. Uye ini, kana ndasimudzwa kubva panyika, ndichakwevera vanhu vose kwandiri. Johani 12:31, 32.

Mazuva zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri umo Kristu akasimbisa sungano uye akaunganidzira vanhu kwaAri, anomiririra makore zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri ayo Mwari akaparadzira nawo vanhu Vake vaimupandukira, nokuda kwegakava resungano Yake. “Nguva nomwe” dzakaitirwa ushe hwokumusoro hwaIsraeri, dzinomiririra kuparadzirwa kwamakore zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri kwakavamba muna 723 BC ndokuguma muna 1798. Gore ra538 rinopatsanura nguva mbiri idzi uye rinoumba nguva mbiri dzinotevedzana dzemakore ane chiuru nemazana maviri namakumi matanhatu. Nguva yokutanga ichimirira kutsikwa-tsikwa kwenzvimbo tsvene neuto nechipegani, uye yechipiri kutsikwa-tsikwa kwakaitwa nechihupapa.

“nguva nomwe,” dzemakore zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri dzakatarisana noumambo hwokumaodzanyemba, dzakatanga muna 677 BC, dzikaguma muna 1844, uye dzakapera pana Gumiguru 22, 1844. Icho chiratidzo chokutukwa kwesungano, uye chakapedziswa nokuridzwa kwehwamanda yejubheri yaifanira kuridzwa paZuva reYananiso. Zuva reYananiso rechimiro chaicho rakatanga pana Gumiguru 22, 1844 rinomirira nguva yakati. Ndiyo nguva yoKutongwa Kwekuferefeta, uye mukati menguva iyoyo hwamanda yejubheri yakabatana

nedenderedzwa dzvene renomwe yaifanira kuridzwa.

Lakini katika siku za sauti ya malaika wa saba, atakapoanza kupiga tarumbeta, siri ya Mungu itakamilika, kama alivyowatangazia watumishi wake manabii. Ufunuo 10:7.

Kuvhunduka kweLipenga rechinomwe, kwakatanga musi wa22 Gumiguru 1844, kunomirira Lipenga reJubheri rechikamu chitsvene chezvinomwe, sezvakaratidzwa muna Revhitiko makumi maviri neshanu. VaMillerite vakazopedzisira varurama pakutara nguva kwechiporofita chemakore zviuru zviviri nemazana matatu, uye Adventism yakazosvika pakunzwisisa zvimwe zvacho nguva pfupi mushure meKusuwa Kukururu, asi “dombo rinokosha” raMiller renguva yemakore zviuru zviviri nemazana matatu rava kupenya nhasi kakapetwa kagumi kupfuura pakutanga. Hunhu hwose hwechiporofita hwezvikamu zvinomwe zvinomiririrwa mukati menguva yemakore zviuru zviviri nemazana matatu, hune kubatana kwakananga kwechiporofita nemakore zviuru zviviri nemazana mashanu nemakumi maviri (“nguva nomwe”), eRevhitiko zvitsauko makumi maviri neshanu nemakumi maviri nenhanhatu.

VaMillerite vakaramba zvairehwa nechiPuotesitendi chakatsauka nechiKaturike kuti “vabvuti vavanhu vako,” avo “vakazvikudza,” uye “vakawa,” vaiva chiratidzo chaAntiochus Epiphanes, uye vakanga vakarurama. Vaiziva uye vakadzivirira chokwadi chokuti ndiro Roma, muShoko rouporofita rwaMwari, rinomiririrwa se“vabvuti vavanhu vako vakasimbisa chiratidzo,” kwete mumwe mambo weSiria asingazivikanwi uye asina kukosha munhoroondo anonzi ndiye akasimbisa chiratidzo.

Nhasi vadzidzisi vezvehumwari veAdventist vanodzidzisa kuti “makororo avanhu vako” ndiAntiochus Epiphanes. Nhasi, nharo iyo munhoroondo yeMillerite yakaratidza kuti vanhu vechibvumirano chekutanga vakanga vachidarikwa havana, uye vaisagona, kunzwisisa chiratidzo (izvo zvinotsinhirwa nekunzwisisa kwakarurama kwe“makororo avanhu vako”), yava kudzokororwa zvakare nevanhu vechibvumirano chekutanga vari zvakare kuchidarikwa.

Pakusina chiratidzo, vanhu vanoparara; asi anochengeta murayiro, akaropafadzwa iye. Zvirevo 29:18.

VaMillerite vakadzidzisa nenzira yakarurama kuti makore zviuru zviviri nemazana mashanu nemakumi maviri (“nguva nomwe”), eRevhitiko 26, akanga ari uprofiti hwenguva hwakareba zvikuru uye hwekupedzisira muBhaibheri; asi Adventism yeRaodhikia yakaramba “chishongo” ichocho muna 1863, uye nhasi zvinonekwa, (navaya vanoda kuona), kuti havasi VaMillerite chete vakanga vakarurama pakuzivisa “nguva nomwe” seuprofiti hwenguva hwakareba zvikuru muBhaibheri, asiwo kuti “kutukwa,” uko kuri kutsamwa kwaMwari, kwakaitwa pamusoro poushe hwokumusoro noushe hwokumaodzanyemba hwaIsraeri zvose.

Nhasi zvinogona kuonekwa kuti mhedziso dzakasiyana dzekutsamwa kuviri uko bhuku raDanieri rinotaura nezvako (sezvinoitawo vamwe vaporofita), dziri semagumo maviri—ekutanga neekupedzisira—enguva yemakore makumi mana nenhanhatu, apo Kristu akamisa temberi yeMillerite, sezvakaratidzirwa nemazuva makumi mana nenhanhatu akapedzwa naMozisi ari pagomo achigamuchira mirayiridzo yokuvaka tabhenakeri yerenje; uye nemakore makumi mana

nenhanhatu okuvandudzwa kwetemberi kwakaitwa naHerodhi uko vaFarisi vakataura nezvako muhurukuro yavo naKristu pamusoro pokuti Iye “aizomutsa” sei, kubudikidza nokucheneswa kwetemberi yakanga “yaparadzwa” nevatengesvi navashanduri vemari, uyezve nokumuka kwetemberi Yake yomunhu yakasikwa nemakromozomu makumi mana nenhanhatu. Nhasi, zvokwadi dzepasi dzose dzeMillerite dzakarurama sezvazakanga dzakamboita, asi zvino dzadzama zvakapetwa kagumi.

Nhasi zvinogona kuonekwa (navo vanoda kuona), kuti apo Kristu akazvizivisa saPalmoni (Muverengi Anoshamisa, kana kuti Muverengi Wezvakananzika) mundima yegumi netatu, muchitsauko chechisere chaDanieri, akanga achiratidza kubatana pakati pechiratidzo chaimiririra nguva yemakore zviuru zviviri namazana matatu nechimwewo chiratidzo chaimiririra makore zviuru zviviri namazana mashanu nemakumi maviri. Kana ukama hwenguva mbiri idzi dzechiporofita hwacherechedzwa, zvinogona kuonekwa kuti dzakabatana zvakanga nemakore chiuru chimwe namazana maviri nemakumi matanhatu okutonga kwoupapa, ayowo akabatanawo nemakore chiuru chimwe namazana maviri nemakumi mapfumbamwe aDanieri gumi nembiri uyewo nemakore chiuru chimwe namazana matatu nemakumi matatu namashanu endima imwe cheteyo.

Pane kubatana kwakawanda kunonanga kwenguva dzouprofita kwakabatana nezviratidzo zviviri zve mundima gumi nenhatu negumi neina dzaDanieri 8, asi kunongozvikwanwa navaya vanoda kuona. Asi nhasi, kupfuura kubatana kwenguva dzose dzose dzinounzwa pamwe chete nezviratidzo zviviri izvi, pane kuzarurwa kwezita raPalmoni (Mushamisi Wokuverenga, kana Muverengi Wezvakananzika). VaMillerite vakanga vakarurama pamusoro pemavhesi maviri aya, asi vaiva vakaganhurirwa, uye nhasi Adventism iri murima rakazara chose chose.

Zviregererei, mushamisike; danidzai, muchidanidzira: vakadhakwa, asi kwete newaini; vanodzedzereka, asi kwete nechidhakwa. Nokuti Jehovha akadurura pamusoro penyu mweya wehope huru, akafukidza meso enyu; vaporofita navatongi venyu, vaoni, akavafukidza. Uye chiratidzo chezvose chava kwamuri samashoko ebhuku rakaiswa chisimbiso, ravanopa kuna iye akadzidza, vachiti, Verenga izvi, ndinokumbira; iye ndokuti, Handigoni; nokuti chakaiswa chisimbiso. Uye bhuku rinopiwa kuna iye asina kudzidza, vachiti, Verenga izvi, ndinokumbira; iye ndokuti, Handina kudzidza. Isaya 29:9–12.

Hanzvadzi White vanoratidza kuti William Miller akapiwa “chiedza chikuru” pamusoro pebhuku raZvakazarurwa, asi kunzwisisa kwake kwezvitsauko gumi nezviviri, gumi nezvitatu, gumi nezvinomwe, negumi nezvisere zveZvakazarurwa kwakanga, muchidimbu, kusiri kwechokwadi. Kunzwisisa ikoko kusiri kwechokwadi hakumiririrwi pamachati matsvene maviri aya, asi chinomiririrwa kubva mubhuku raZvakazarurwa, chitsauko chepfumbamwe, ndiro “dombo rinokosha” rokuti ChiIslam chinomiririrwa neMatambudziko matatu.

“Varidzi navanhu vakatarisa bhuku raZvakazarurwa sechinhu chine zvakavanzika uye chisina kukosha zvakanyanya sezvimwe zvikamu zveMagwaro Matsvene. Asi ndakaona kuti bhuku iri, zvirokwazvo, chizaruro chakapiwa kuti chibatsire zvikuru avo vaifanira kurarama mumazuva okupedzisira, kuti chivatungamirire pakuziva nzvimbo yavo yechokwadi nebaso ravo. Mwari akatungamirira pfungwa dzaWilliam Miller kuzviporofita uye akamupa chiedza

chikuru pamusoro pebhuku raZvakazarurwa.” Early Writings, 231.

Mashoko anoti “chiedza chikuru” muzvinyorwa zvaSista White ane ruzivo rukuru zvikuru. Miller ainzwisisa machechi, zvisimbiso, nemabhosvo eZvakazarurwa, nokuti vatumba vatsvene “vakatungamirira pfungwa dzake” pamusoro pezvidzidzo izvi. “Chiedza chikuru” chakapiwa kuna Miller chakamiririrwa pamahwendefa matsvene maviri, uye zvokwadi dzedzidziso dzaive “chiedza chikuru” dzakararatidzwa muhope dzake se“zvishongo”. Adventism yakapiwa “chiedza chikuru” ichocho, ikatanga kuchifukidza nezvishongo zvekunyepedzera kutanga muna 1863. Nheyo ye“chiedza” ndeyokuti “chiedza” ndicho chinoshandiswa naKristu kutonga munhu kana vanhu.

“Nuru” siyo tu ndiyo inayowahukumu watu, bali pia ile “nuru” ambayo wangeweza kuwa nayo kama wasingeipinga (kama walivyofanya mwaka 1856, ukiwa mfano mmoja tu miongoni mwa mingi). Sifa nyingine inayohusishwa na “nuru” ni kwamba “nuru” inayokataliwa huzaa kiwango kinacholingana cha giza. Uadventista ulikataa na kufunika “nuru kuu” aliyopewa Miller na Mungu, ambayo inawakilisha misingi ya Uadventista.

‘ଯିଏ ବାହ୍ୟ ପରତର ତଳକୁ ଦଖେନ୍ତି, ଯିଏ ସମସ୍ତ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱକୁ ହୃଦୟକୁ ପଢନ୍ତି, ସେ ‘ବଡ଼ ଆଲୋକ’ ପାଇଥିବାମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କହୁଛନ୍ତି: ‘ସମୋନେ ନିଜମାନଙ୍କର ନୈତିକ ଓ ଆତ୍ମିକ ଅବସ୍ଥାକାରଣେ ନ ପାଡ଼ିତ ହେଉଛନ୍ତି, ନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହେଉଛନ୍ତି।’ ହଁ, ସମୋନେ ନିଜ ନିଜ ପଥକୁ ବାଛିଛନ୍ତି, ଏବଂ ସମୋନଙ୍କର ପୁରାଣ ସମୋନଙ୍କ ଘୃଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ପାଉଛି। ‘ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସମୋନଙ୍କର ଭ୍ରମକୁ ବାଛିବି, ଏବଂ ସମୋନେ ଯାହାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି, ତାହା ସମୋନଙ୍କ ଉପରେ ଆଣିବି; କାରଣ ମୁଁ ତାକିଲେ, କେହି ଉତ୍ତର ଦଲୋ ନାହିଁ; ମୁଁ କହିଲେ, ସମୋନେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ସମୋନେ ମୋର ଦୃଷ୍ଟିରେ ମନ୍ଦ କାମ କଲେ, ଏବଂ ଯତୋରେ ମୋର କୌଣସି ଆନନ୍ଦ ନଥିଲା, ସେହିକୁ ବାଛିଲେ।’ ‘ଇଶ୍ଵର ସମୋନଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ବଳ ଭ୍ରମ ପଠାଇବେ, ଯେଣିକି ସମୋନେ ମିଥ୍ୟାକୁ ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତୁ,’ କାରଣ ସମୋନେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ପାଇଁ ‘ସତ୍ୟପୁରତି ପୁରମେକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ,’ ‘ବର’ ଅଧର୍ମରେ ଆନନ୍ଦ ପାଇଥିଲେ।’ ଯିଶୟ 66:3, 4; 2 ଥିସଲୋନୀକୀୟ 2:11, 10, 12।’

“Pamusoro mudzidzisi wekudenga akabvunza achiti: ‘Chii chimwe chinyengeri chine simba kupfuura kunyepedzera kunokanganisa pfungwa kuti muri kuvaka panheyo yakarurama uye kuti Mwari anogamuchira mabasa enyu, asi chokwadi chiri chekuti muri kuita zvinhu zvizhinji maererano nehurongwa hwenyika uye muri kutadzira Jehovha? Haiwa, kunyengeri kukuru, kunyengedzwa kunokwezva, kunobata pfungwa dzevanhu, apo avo vakanga “vakamboziva chokwadi,” vanokanganisa chimiro chokunamata vachichifungira kuti ndiwo mweya nesimba razvo; apo vanofunga kuti vakapfuma, vakawedzerwa pfuma, uye havana chavanoshaiwa, asi muchokwadi vanoshaiwa zvinhu zvose.” Testimonies, vhoriyamu 8, 249, 250.

ILawodikea, eyaba yi-Adventism ngo-1856, imelela labo ababekade benikwe “ukukhanya okukhulu,” kodwa abamiselwe ukwamukela “inkohliso enamandla” yaseThesalonika yesiBili, ngesikhathi sonke bekhola ukuthi isisekelo samanga abasimisile ngokwethula izinhlamvu zemali zomgunyathi namagugu omgunyathi simiswe nguNkulunkulu, kanti empeleni siyisisekelo esakhiwe phezu kwesihlabathi. I-Adventism “iyibandla eliye laba nokukhanya okukhulu, nobufakazi obukhulu,” kodwa “iyibandla” elilahle “umyalezo iNkosi” “eyayiwuthumile”, futhi kusukela lapho selamukela “izimangalo ezingenangqondo kakhulu nezinsolo zamanga nemfundiso-mbono zamanga”.

កុំឱ្យពុរលឹងណាមួយអ្វីទាំងព្រះអុនកបម្រើរបស់ពុរ៖
ដល់បានមកក្នុងក្រុងដោយមានសារដល់ជញ្ជីមកពីសុចានស្តីក៏។
កុំបន្តគរើសកំហុសកុនុងពួកគេទៀតឡើយ ដោយនិយាយថា ‘ពួកគេពិជ្ជមានពក្រ;
ពួកគេនិយាយខុសពីពក្រ។’ ពួកគេអាចនិយាយខុសពីមន្ត្រី; ប៉ុន្តែតែងតែមិនចាំបាច់ទេឬ?
ពុរនឹងធុរឱ្យត្រូវចៀករបស់អុនកសុដាប់ឈឺញ្ជីរ
បុរសិបបើពួកគេមិនពុរមសុតាប់ពុរសួររបស់ទុរង ឬសាររបស់ទុរង។
ទុរងនឹងបុរកាសទោសដល់អស់អុនកដល់តាំងនឹងពុរ៖បន្តទូលរបស់ពុរ។”

“Satana a veka matanho othe a konadzeaho uri hu si dzhene tshithu vhukati hashu sa lushaka uri tshi ri sole nahone tshi ri kaidze, na u ri tshutwedze uri ri vhee kule vhukhaxhi hashu. Fhedzi hu na vhathu vha no do hwala areka ya Mudzimu. Vhañwe vha do bva vhukati hashu vha si tsha do hwala areka. Fhedzi avha vha nga si kone u fhaṭa mbondo dza u thivhela ngoho; ngauri i do isa phanḁa nahone ya gonya u swika magumoni. Kale Mudzimu o vusa vhanna, nahone u kha ḁi vha na vhanna vha tshifhinga tshavho vho lindelaho, vho lugiselelwaho u ita zwe A laela—vhanna vha no do fhira kha mikano ine ya tou nga mbondo dzo pendedzwaho nga seretse zwi sa khwaṭhi. Musi Mudzimu a tshi vhea Muya Wawe kha vhanna, vha do shuma. Vha do ḁivhadza ipfi la Murena; vha do takusa ipfi lavho sa phalaphala. Ngoho i nga si fhungudziwe kana ya xedza maandḁa ayo zwanḁani zwavho. Vha do sumbedza vhathu vhutshinyi havho, na nḁu ya Yakobo zwivhi zwayo.” Testimonies to Ministers, 409–411.

Kuziva chiratidzo chaSatani che“zuva nezuva” sechiratidzo chaKristu kurumbidza “Kristu namwari wenyika ino mukufema kumwe chete. Kunyange vachizviti vanogamuchira Kristu, vanombundikira Bharabhasi, uye nezviito zvavo vanoti, ‘Kwete Uyu Murume, asi Bharabhasi.’” Zvokwadi dzinimirirwa muhope dzaMiller se“matombo anokosha”, uye dzakaratiidzwawo nomufananidzo pamatafura maviri matsvene, ndidzo “chiedza chikuru,” chakapiwa Miller, uye icho Adventism yakaramba.

Vanoti vari kurumbidza Kristu nechiratidzo chaSatani, uye vanoti vakamira pamusoro penheyo yaMwari, asi iri nheyo yokunyepedzera inounza kunyengedzwa kukuru kune vose vanomira pamusoro pechimiro ichocho chidzidziso chine mhosho. Hapana chitsva pasi pezuva, uye Israeri yanhasi iri kungofamba chete mutsoka dzouprofita dzeIsraeri yekare.

“Khani tshithu tshithihi tshipfa mbilu yanga: Ndi u shaya huhulu lufuno lwa Xikwembu, lebyi lahlekeke hi ku ya emahlweni ku lwisana ni ku vonakala ni ntiyiso, ni hi nkucetelo wa lava va ngheneleke entirhweni hi ku hiseka, lava, emahlweni ka vumbhoni lebyi hlengeletaweke ehenhla ka vumbhoni, va tihiseke nkucetelo ku sivela ntirho wa rungula leri Xikwembu xi ri rhumeke. Ndzi va komba etikweni ra Vayuda kutani ndzi vutisa ndzi ku, Xana hi fanele hi tshika vamakwerhu va hundza hi ndlela leyi fanaka ya ku lwisana hi vubofu, ku ya fika emakumu ka nkarhi wa tintswalo? Loko ku tshama ku ri ni vanhu lava a va lava swinene varindzi va ntiyiso ni va tshembekaka, lava nga ta ka va nga miyeti, lava nga ta huwelela vusiku ni nhlekanhi, va twarisa switsundzuxo leswi Xikwembu xi swi nyikeke, hi va Adventista va siku ra vunkombo. Lava va nga va ni ku vonakala lokukulu, mikateko ya minkarhi leyinene, lava, ku fana na Kapernawume, va tlakusiweke ku ya etilweni hi tlhelo ra mikateko, xana hi ku ka va nga tihisi leswi, va ta siyiwa emunyaneni lowu ringanaka ni vukulu bya ku vonakala loku va nyikiweke?”

“Ndzi navela ku khongotela vamakwerhu va hina lava nga ta hlengeletana eka Nhlengeletano-Nkulu leswaku va yingisa rungula leri nyikiweke eka Lavaodikiya. I vubofu bya njhani lebyi nga bya vona! Nhlokomhaka leyi yi tisiwe emahlweni ka n’wina hi ku phindhaphindha, kambe ku nga enerisiwi ka n’wina hi xiyimo xa n’wina xa moya a ku si va ka ku enta ni ku vava hilaha ku ringaneke leswaku ku humelerisa ku hundzuka. ‘U ri, Ndzi fuwile, ndzi engeteriwile hi swilo, naswona a ndzi pfumali nchumu; kambe a wu swi tivi leswaku u wansatiwa, u ni khombo, u xisiwana, u fuwile, u bofu, u tlhela u nga ambalanga nchumu.’ Nandzu wa ku tikanganyisa wu le henhla ka tikereke ta hina. Vutomi bya vukhongereri bya vo tala i mavunwa.” Manuscript Releases, vholumo 16, 106, 107.

“Capernaum” ndiwo wakava guta rakasarudzwa naJesu seguta rake pachake.

“PaKapeniyamu Jesu aigara panguva dzekuzorora pakati penzendo Dzake dzekuenda nokudzoka, uye pakazozivikanwa seguta ‘Rake amene.’ Rakanga riri pamhenderekedzo yeGungwa reGarirea, uye pedyo nemiganhu yebani rakanaka reGenesareti, kana risiri pariri pacharo.” The Desire of Ages, 252.

क्रिस्टले कपरनहुमलाई त्यस्तै गरी छान्नुभयो, जसरी उहाँले प्राचीनकालमा यरूशलेमलाई छान्नुभएको थियो।

Ati kwa mwanaye nitampa kabila moja, ili Daudi mtumishi wangu awe na taa daima mbele zangu katika Yerusalemu, mji nilioujichagulia ili niweke jina langu humo. 1 Wafalme 11:36.

Kristu akasarudza Adventism seguta rake muna 1844, uye pakasvika 1863, Adventism yakanga yavakazve guta re“Jeriko”, chiratidzo chekunyaradzwa nokupfuma kweRaodhikia. Sezvakavakanga zvakaita neIsraeri yekare, ndizvo zvavakaitawo neIsraeri yemazuva ano. Adventism inotenda kuti ivo vagari veguta rinokosha raMwari, asi vakaramba “chiedza chikuru” chinopa uchapupu hwokuvagari. Sezvakanga zvakaita paShiro, panguva yaEri, Hofini naPinehasi, Adventism ichatongwa maererano ne“chiedza chikuru” chavakapihwa mukana wokugamuchira.

“Pakati paavo vanozviti vana vaMwari, kushivirira kwakaradidzwa kwave kushoma sei, mashoko mazhinji anorwadza akataurwa, nokutuka kukuru kwakadii kwakataurwa pamusoro paavo vasiri vekutenda kwedu. Vazhinji vakatarisa avo vari vemamwe machechi savatadzi vakuru, asi Ishe haavatarisi saizvozvo. Avo vanotarisa saizvozvo pamusoro penhengo dzemamwe machechi, vanofanira kuzvininipisa pasi poruoko rune simba rwaMwari. Avo vavanopa mhosva vangangove vaingova nechiedza chiduku, mikana mishoma, namaropafadzo mashoma. Dai vakanga vakawana chiedza icho vazhinji venhengo dzemachechi edu vakawana, vangadai vakafambira mberi zvikuru kupfuura zvavakaita, uye vangadai vakamiririra kutenda kwavo zviru nani kunyika. Pamusoro paavo vanozvirumbidza nechiedza chavo, asi vachikundikana kufamba mariri, Kristu anoti, ‘Asi ndinoti kwamuri, Tiro neSidhoni zvichava zviru nani pazuva rokutongwa kupfuura imi. Uye iwe, Kapenaume [vaSeventh-day Adventists, vakagamuchira chiedza chikuru], wakakudzwa kusvikira kudenga [panyaya yamaropafadzo], uchaderedzwa kusvikira kugehena; nokuti dai mabasa esimba, akaitwa mauri, akaitwa muSodoma, guta iroro ringadai rakasara kusvikira nhasi. Asi ndinoti kwamuri, Nyika yeSodoma ichava zviru nani pazuva rokutongwa kupfuura iwe.’ Panguva iyoyo Jesu akapindura akati, ‘Ndinokuvongai, imi Baba, Ishe wedenga nenyika, nokuti makavanzira zvinhu izvi vakachenjera navanongwara [mukuona kwavo pachavo], mukazvizarurira

kuvacheche.”

“Zvino, nokuti makaita mabasa ose aya, ndizvo zvinotaura Jehovha, uye ndakataura kwamuri, ndichimuka mangwanani-ngwanani ndichitaura, asi hamuna kunzwa; ndakakudanai, asi hamuna kupindura; naizvozvo ndichaita kuimba ino, inodanwa nezita rangu, yamunovimba nayo, nokunzvimbo yandakakupai imi namadzibaba enyu, sezvandakaita kuShiro. Uye ndichakudzimai pamberi pangu, sezvandakadzima hama dzenyu dzose, iyo mbeu yose yaEfuremu.”

“Jhovha wakagadza pakati pedu masangano ane kukosha kukuru, uye anofanira kutungamirirwa, kwete sezvinotungamirirwa masangano enyika, asi maererano neurongwa hwaMwari. Anofanira kutarisirwa ziso rimwe chete rakaringana pakubwinya kwake, kuti nenzira dzose mweya iri kuparara iponeswe. Kuvanhvu vaMwari zvapupu zveMweya zvakasvika, asi vazhinji havana kuteerera kururamiso, yambiro, nemazano.

“ယခု ဤအရာကို နားထောင်ကြည့်ရအောင်။ အဉာဏ်မရှိသော မိုက်မဲသော လူမျိုးအို၊ နားလည်မှုကင်းသောသူတို့အို။ မျက်စိရှိသော်လည်း မမြင်ကြ၊ နားရှိသော်လည်း မကြားကြ၊ ထာဝရဘုရား မိန့်တော်မူသည်ကား၊ သင်တို့သည် ငါ့ကို မကြာကြာကြာ ငြာလော့။ ငါ့ရှေ့တော်၌ မတုန်လှုပ်ကြည့်လော့။ ပင်လယ်သည် ထိုကန်သတ်ချက်ကို မကျော်လွန်နိုင်စေရန်၊ ငါသည် သဲကို ပင်လယ်၏ နယ်နိမိတ်အဖြစ် အစဉ်အမြဲတည်သော အမိန့်တရားဖြင့် ချထားပါ။ ၎င်း၏ လှိုင်းများသည် လှုပ်ခတ်ဖောက်ပြန်သော်လည်း အနိုင်မယူနိုင်ကြ၊ ဟောက်ကြော်သော်လည်း ထိုနယ်ကို မကျော်လွန်နိုင်ကြ။ သို့သော် ဤလူမျိုးသည် ပုန်ကန်၍ တော်လှန်သော နှလုံးရှိ၏။ သူတို့သည် လွဲသွား၍ ထွက်ခွာသွားကြပြီ။ သူတို့၏ နှလုံးထဲ၌လည်း၊ ငါတို့၏ဘုရားသခင် ထာဝရဘုရားကို ယခု ကြောက်ရွံ့ကြရွံ့ဟူ၍ မဆိုကြ၊ ကိုယ်တော်သည် မိုးကို၊ အစမိုးနှင့် နောက်မိုးကိုပါ၊ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်အလိုက် ပေးတော်မူ၏။ ရိတ်သိမ်းရာကာလအတွက် ခန့်ထားတော်မူသော ရက်သတ်တပတ်များကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့အတွက် ထိန်းသိမ်းတော်မူ၏။ သင်တို့၏ အပစ်အခတ်ရိုက်များက ဤကောင်းရာများကို လွှဲဖယ်စေပြီးသင်တို့၏ အပစ်များက ကောင်းသောအရာများကို သင်တို့ထံမှ တားဆီးထားပါ။... သူတို့သည် တရားမစီရင်ကြ၊ မြိတ်မဲ့တို့၏ အမှုကိုပင် မစီရင်ကြသော်လည်း သူတို့သည် တိုးတက်ကြ၏။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူတို့၏ အခွင့်အရေးကိုလည်း မစီရင်ကြ၊ ထာဝရဘုရား မိန့်တော်မူသည်ကား၊ ဤအရာတို့ကြောင့် ငါသည် အပစ်ပေးခြင်း မပြုမည်လော။ ဤသို့သော လူမျိုးအပေါ် ငါ၏ဝိညာဉ်သည် လက်စားမချရမည်လော။”

“Je, Bwana atalazimika kusema, ‘Usiwaombe watu hawa, wala usipaze sauti ya kilio au sala kwa ajili yao, wala usiniombe mimi: kwa maana sitakusikia?’ ‘Kwa hiyo manyunyu yamezuiliwa, wala hapakuwa na mvua ya masika ya mwisho.... Je, tangu wakati huu hutaniitia, Baba yangu, wewe ndiwe kiongozi wa ujana wangu?’” Review and Herald, Agosti 1, 1893.

Tingaenderera mberi nekufungisisa kwedu pamusoro pe“chiedza chikuru” chakapiwa kuna William Miller pamusoro pebhuku raZvakazarurwa munyaya inotevera.

“Kristo alipokuja ulimwenguni kudhihirisha dini ya kweli, na kuinua kanuni zinazopaswa kutawala mioyo na matendo ya wanadamu, uongo ulikuwa umejikita sana miongoni mwa wale waliokuwa wamepata nuru kubwa kiasi kwamba hawakuielewa tena nuru hiyo, wala hawakuwa na mwelekeo wa kuacha mapokeo yao kwa ajili ya kweli. Walimkataa Mwalimu wa mbinguni, wakamsulibisha Bwana wa utukufu, ili wapate kudumisha desturi zao wenyewe

na mambo waliyobuni. Roho iyo hiyo hasa inadhihirika ulimwenguni leo. Wanadamu hawapendi kuichunguza kweli, wasije mapokeo yao yakavurugwa na utaratibu mpya wa mambo ukaanzishwa. Katika ubinadamu mna uwezekano wa kudumu wa kukosea, na kwa asili wanadamu huelekea kuyatukuza sana mawazo na maarifa ya kibinadamu, ilhali yaliyo ya Kiungu na ya milele hayatambuliwi wala kuthaminiwa.” Counsels on Sabbath School Work, 47.